

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Ds 2017:62, Ett särskilt straffansvar för deltagande i en terroristorganisation (Ju2017/09803/L5)

Sammanfattning

Journalistförbundet har tagit del av förslagen i Ds 2017:62, Ett särskilt straffansvar för deltagande i en terroristorganisation. Journalistförbundet svarade nyligen på en annan remiss angående kriminalisering av terrorism. Journalistförbundet ifrågasätter om regeringen så noga som omständigheterna kräver har gjort en helhetsanalys av den terroristlagstiftning som på senare år i rask takt införts.

Journalistförbundet anser att definitionen av begreppet ”deltagande” som utredningen föreslår är för brett. Journalistförbundet saknar en analys av hur journalister som arbetar i områden där terroristorganisationer verkar kommer att påverkas av den föreslagna lagändringen. Journalistförbundet avstyrker förslaget om att kriminalisera deltagande i terroristorganisationer och utredningens därtill hörande förslag.

Journalistförbundet delar inte utredningen analys av att den föreslagna regleringen är förenlig med föreningsfriheten. Journalistförbundet anser att det fortsatt saknas en vedertagen definition av begreppet ”terrorism” vilket är problematiskt ur rättssäkerhetssynpunkt. Utredningens förslag innebär i princip att alla handlingar som görs i syfte att ha en relation till organisationen kriminaliseras. Det innebär i praktiken att organisationen förbjuds vilket är ett paradigmskifte när

det gäller synen på föreningsfriheten i Sverige. Enligt Journalistförbundet är det inte förenligt med grundlagen.

Allmänna synpunkter om kriminalisering av terrorism

Journalistförbundet svarade före jul på en remiss på samma tema (SOU 2017:72, Genomförande av vissa straffrättsliga åtaganden för att förhindra och bekämpa terrorism). Och före det, så sent som 2015, svarade Journalistförbundet på ytterligare en (SOU 2015:63 Straffrättsliga åtgärder mot terrorismresor). Journalistförbundets uppfattning var då som nu att definitionen av vad som kan utgöra ett terroristbrott är oklar och att lagstiftningen därför lätt kan komma att missbrukas.¹ Avsaknaden av en vedertagen definition av terrorism är enligt Journalistförbundet problematisk.

Journalistförbundet kan konstatera att utökningen av det brottsliga området när det gäller handlingar som klassificeras som terrorism sker väldigt snabbt. Journalistförbundet ifrågasätter om lagstiftaren så noga som omständigheterna kräver har hunnit utvärdera den lagstiftning som på senare år i rask takt införts. Journalistförbundet anser att det är viktigt att grov brottslighet lagförs, inte minst när det handlar om olika former av terrorhandlingar. Terrorns syfte är inte sällan att begränsa våra demokratiska rättigheter och att sprida osäkerhet och rädsla. Samtidigt som det är viktigt att komma till rätta med kriminaliteten ser Journalistförbundet en fara i att gå för långt i att ändra lagar på ett sätt som indirekt minskar handlingsfriheten för alla individer i vårt samhälle. Detta kan i förlängningen leda till just det som brukar betecknas som grunden för terrorism, det vill säga att begränsa demokratin.

Ett särskilt straffansvar för deltagande i och samröre med en terroristorganisation

Journalistförbundet anser som framgår av ovan att det är viktigt att grov brottslighet lagförs. Journalistförbundet har förståelse för att det är svårt att få till fällande domar i vissa fall där det är problem att bevisa att en person faktiskt utfört handlingar som omfattas av terrorlagstiftningen. När det gäller att kriminalisera deltagande i en terroristorganisation anser förbundet dock att utredningen går för långt i sin ambition att hitta en lösning på problemet. Journalistförbundet anser inte att lagstiftaren i brist på bevis bör kriminalisera handlingar som i sig inte kan anses kriminella. Det framgår till exempel att deltagande i en terroristorganisation kan vara att "sätta upp läger, ordna möteslokaler, anordna aktiviteter, laga mat, eller ansvara för transporter". Detta är handlingar som är långt ifrån vad som i allmänhetens ögon kan anses vara kriminellt.

Det framgår av utredningen att biståndsorganisationer som till exempel Röda Korset inte ska omfattas av regleringen. Utredningen behandlar dock inte huruvida journalister som verkar i denna typ av miljöer kommer att omfattas. En klassisk journalistisk metod är till exempel att "Wallraffa" det vill säga att få tillgång till en viss grupp genom att utge sig för att vara medlem i gruppen. Journalistförbundet utgår ifrån att journalister inte kan komma att omfattas av regleringen. En journalist kan aldrig anses ha något syfte stötta terroristorganisationen eftersom syftet är att bevaka och sprida kunskap om organisationen. Så länge det brottsliga området är begränsat till att omfatta handlingar som normalt anses kriminella till exempel att misshandla någon får det anses enkelt för en journalist att hålla sig på rätt sida av lagen. Men om det, som

¹ Se Journalistförbundets remissvar på SOU 2015:63 Straffrättsliga åtgärder mot terrorismresor.

utredningen föreslår, skulle bli brottsligt att till exempel sätta upp ett tält blir det omöjligt att hålla sig på rätt sida. Journalistförbundet anser att det är anmärkningsvärt att utredningen inte tar upp denna problematik. Journalistförbundet avstyrker förslaget om att kriminalisera deltagande i terroristorganisationer och utredningens därtill hörande förslag.

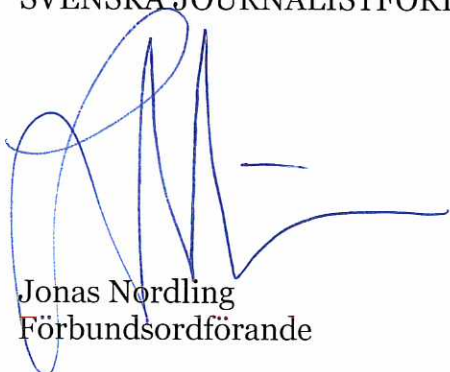
Särskilt om föreningsfriheten

Som fackförbund värnar Journalistförbundet föreningsfriheten. Journalistförbundet anser inte att utredningens argumentation avseende föreningsfriheten är övertygande. Som framgår av ovan anser Journalistförbundet att det saknas en vedertagen definition av begreppet "terrorism". Eftersom det i detta sammanhang också är oklart vad som avses med att "delta" i en terroristorganisation innebär det lagen kommer att innehålla två osäkerhetsmoment. Att det inte på förhand går att förutse om en viss handling omfattas av bestämmelserna gör lagstiftningen rättsosäker.

Detta sammantaget gör att Journalistförbundet inte anser att förslaget är förenligt med föreningsfriheten i regeringsformen, 2 kapitlet 20 § 1 stycket 5 punkten. Den jämförelse som i utredningen görs med maskeringsförbudet är enligt Journalistförbundet inte relevant eftersom ett maskeringsförbud får anses vara ett relativt litet ingrepp i en individs handlingsfrihet i jämförelse med att helt omöjliggöra för en individ att delta i en viss organisations verksamhet.

Det finns organisationer vars åsikter och handlingar är så vidriga att det finns goda skäl att önska att de inte fanns. Lagstiftaren har dock hittills valt att inte förbjuda organisationerna utan istället förbjuda och lagföra de brottsliga handlingar som medlemmarna i organisationerna utför. Att på det sätt som utredningen föreslår kriminalisera alla handlingar innebär i praktiken att organisationen förbjuds vilket är ett paradigmskifte när det gäller synen på föreningsfriheten i Sverige. Enligt Journalistförbundet är det inte förenligt med grundlagen. Om regeringen vill förbjuda terroristorganisationer bör regeringen visa regeringsformen den respekt grundlagen förtjänar och tillsätta en parlamentarisk utredning med uppdrag att titta på frågan utifrån ett konstitutionellt perspektiv. Att smyg in ett förbud bakvägen med hjälp av en ensamutredare visar på en brist i respekten för våra grundlagar och de grundläggande mänskliga rättigheterna.

Med vänlig hälsning
SVENSKA JOURNALISTFÖRBUNDET

Jonas Nordling
Förbundsordförande